

กฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธและสงครามทางเรือ Law of Armed Conflicts and Naval Warfare

โกวิท ตาละโสภณ

Kovit Talasophon

ทัพเรือภาคที่ 3

Third Naval Area Command

k.talasophon@gmail.com

Received 12/06/2019

Revised 20/07/2019

Accepted 14/09/2019

บทคัดย่อ

ทะเลเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญสำหรับมนุษยชาติ ทะเลนำความมั่งคั่งมาสู่ผู้ที่สามารถใช้ประโยชน์และครอบครองทะเล รัฐชายฝั่งในฐานะผู้แทนของสังคมมนุษย์จึงได้พยายามปิดกั้นและหวงกันมิให้รัฐอื่นมีสิทธิในการเข้าใช้ทะเลที่ตนครอบครอง การแย่งชิงผลประโยชน์ในการใช้ทะเลจึงเริ่มเกิดขึ้น และนำมาสู่การใช้อาวุธเพื่อแสดงสิทธิในการใช้ทะเลจนนำไปสู่การรบทางเรือ การรบทางเรือที่ขาดการควบคุมย่อมเป็นโอกาสที่ธรรมชาติที่แท้จริงของสงครามจะถูกปลดปล่อยออกมา และสร้างความเสียหายอย่างมหาศาลต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสภาพแวดล้อมทางทะเล ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการรบทางเรือเกิดขึ้นตลอดเวลาและไม่เคยที่จะสิ้นสุดลงเพียงแต่เปลี่ยนวิธีการในการรบทางเรือไปตามข้อจำกัดทางกฎหมายของสังคมมนุษย์ การรบทางเรือจึงไม่เคยสิ้นสุดลงเฉพาะผู้ที่ตายแล้วเท่านั้นที่จะได้เห็นจุดจบของการรบทางเรือ

คำสำคัญ: การใช้กำลัง, กฎหมายสงคราม, กฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ, สงครามทางเรือ

Abstract

Ocean is a sea lane of communication for humanity. Ocean brings wealth to those who have a control over the sea. Coastal State who represents a coastal society tries hard and even harder to protect and defend their interest over their coastal sea area. Conflict of interest over the sea area is happen and moving from an argument to use of forces in order to present their interest and control over the sea area. Naval warfare without control is a chance to release a true nature of war and course an extensive damage to life, property, and maritime environment. From past to present, Naval warfare happen all the time and never ending but changing the way we fought over the sea from time to time depend on the restrictive guiding of law of armed conflicts over the naval warfare. Naval warfare is never ending only the dead have seen the end of war at sea.

Keywords: Use of Forces, Law of War, Law of Armed Conflict, Naval Warfare

1.ความเป็นมา

Carl von Clausewitz (Carl Von Clausewitz, On War, Princeton University Press, Reprint 1989) ได้อธิบายถึงสงครามไว้ว่า “*War therefore is an act of violence to compel our opponent to fulfill our will.*” สงครามเป็นการใช้ความรุนแรงเพื่อบังคับให้ฝ่ายตรงข้ามปฏิบัติตามเจตจำนงของฝ่ายเรา คำว่าความรุนแรง “*violence*” แสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายซึ่งเป็นธรรมชาติที่แท้จริงอันส่งผลมาจากการใช้ความรุนแรง สงครามจึงเป็นการทำลายล้างที่กลืนกินตัวเองของรัฐที่เป็นผู้ใช้กำลังและย่อมกลืนกินฝ่ายตรงข้ามในสงครามเช่นเดียวกัน

Clausewitz เปรียบเทียบสงครามกับการแข่งขันมวยปล้ำ โดยกล่าวว่า “*each strives by physical force to compel the other to submit to his will: his first object is to throw his adversary, and thus to render him incapable of further resistance.*” ต่างฝ่ายต่างใช้กำลังเพื่อให้อีกฝ่ายปฏิบัติตามความประสงค์ของตน โดยมุ่งที่จะทุ่มอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อให้หมดขีดความสามารถในการขัดขืน สงครามก็เหมือนมวยปล้ำแต่เป็นการใช้กำลังที่มีขนาดใหญ่กว่าและมีผลกระทบที่มากกว่า ไม่มีฝ่ายใดที่จะได้รับชัยชนะโดยปราศจากการบาดเจ็บ โดยเพียงแค่ฝ่ายชนะเป็นฝ่ายที่บาดเจ็บน้อยกว่า หากสงครามยาวนานมากเท่าไรความเสียหายย่อมมีมากขึ้น จนสุดท้ายทำให้วัตถุประสงค์ที่รัฐต้องการให้คู่สงครามต้องปฏิบัติตามกลายเป็นเป้าประสงค์ที่มีมูลค่ามหาศาลเกินความเป็นจริง และหากไม่สามารถควบคุมธรรมชาติที่แท้จริงของสงครามได้ก็จะคงเหลือไว้เพียงแค่ความเสียหายอย่างมหาศาลทางเศรษฐกิจของรัฐคู่สงคราม

มาตรการในการควบคุมการใช้กำลังและอาวุธของรัฐในภาวะขัดแย้งเป็นแบบธรรมเนียมที่รัฐยึดถือปฏิบัติต่อเนื่องยาวนาน จนกลายเป็นรากฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ หรือ “*Jus Cogen*” ในส่วนของกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ ซึ่งต่อมามีสถานะเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศซึ่งยึดถือปฏิบัติกันมาต่อเนื่องยาวนาน จนสุดท้ายได้พัฒนาและกลายมาเป็นกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ

การใช้และการสั่งการที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการควบคุมการใช้กำลังและอาวุธ ขึ้นอยู่กับเจตนารมณ์และความต้องการทางด้านยุทธศาสตร์และทางยุทธวิธีของรัฐในการทำสงคราม ซึ่งล้วนเกิดขึ้นและส่งผลมาจากการพิจารณาสถานะแวดล้อมในด้านต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านอาวุธขีดความสามารถทางเศรษฐกิจ สภาพทางด้านจิตวิทยาการเมืองและสังคมของรัฐ และแรงสนับสนุนจากสังคมโลก เจตนารมณ์และความต้องการทางด้านยุทธศาสตร์และทางยุทธวิธีของรัฐในการทำสงคราม ล้วนเกิดขึ้นจากฝ่ายการเมืองซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายในการบริหารประเทศ ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าย่อมต้องดำเนินไปเพื่อตอบสนองต่อสิทธิประโยชน์ของรัฐตน ความต้องการของฝ่ายการเมืองซึ่งเป็นผู้บริหารประเทศกับความต้องการทางทหารของฝ่ายทหารโดยผู้นำทางทหารในกองทัพของรัฐอาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งปรกติแล้วความต้องการทางทหารของฝ่ายทหารย่อมใช้กำลังและอาวุธมากที่สุดเสมือนกับการเล่นมวยปล้ำที่ต้องการใช้กำลังมากที่สุด เพื่อทำลายล้างศักยภาพของฝ่ายข้าศึก เพื่อที่จะให้ฝ่ายตรงข้ามยอมแพ้โดยปราศจากเงื่อนไข ในขณะที่การกระทำตามแนวความคิดของฝ่ายทหารอาจส่งผลให้เจตนารมณ์ของฝ่ายการเมืองได้รับความเสียหายจนถึงขั้นไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในระบudyทธศาสตร์ของชาติได้เลย ในทางกลับกันฝ่ายการเมืองอาจเลือกที่จะยุติการใช้กำลังทางทหารและหันกลับมาใช้การเจรจาด้วยสันติวิธีในการบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐแทนก็ได้

ตัวอย่างของกรณีนี้สามารถเห็นได้จากกรณีศึกษาของรัสเซีย (The Russian Quest for Warm Water Ports, www.globalsecurity.org) ที่ใช้กำลังและอาวุธเข้าต่อสู้กันเพื่อแย่งชิงทางออกทะเลซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคม แหล่งประมง และแหล่งทรัพยากรทางทะเลในทะเลน้ำอุ่น รัสเซียเป็นประเทศที่ถูกปิดกั้นการเข้าถึงเส้นทางคมนาคมในบริเวณทะเลน้ำอุ่นที่ปราศจากน้ำแข็ง และปราศจากการปิดกั้นทางเข้าออกทางทะเลจากรัฐอื่นๆ ปัญหาของการเข้าถึงทะเลน้ำอุ่นเป็นเหตุให้รัสเซียเสียเปรียบในการรบทางเรือเนื่องจากถูกปิดล้อมที่ Sevastopol ซึ่งเป็นท่าเรือหลักของรัสเซียในทะเลดำ จากบทเรียนดังกล่าวทำให้รัสเซียต้องดิ้นรนในการเข้าถึงทะเลน้ำอุ่นจนเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งตามมาอีกหลายกรณี เช่นกรณีการควบรวม (annexed) Kamchatka ในปี 1697 ซึ่งทำให้เข้าถึงทะเลน้ำอุ่นได้เพียง 4 เดือน Vladivostok ซึ่งกลายเป็นท่าเรือหลักของรัสเซียในปี 1860 ก็ยังถูกปิดกั้นด้วยน้ำแข็งถึง 4 เดือน และยังถูกปิดกั้นการเข้าออกทะเลหลวงจากอาณาเขตทางทะเลของญี่ปุ่น แม้กระทั่ง Port Arthur ก็ยังมีข้อจำกัดด้านระยะทางซึ่งห่างจาก Moscow ถึง 4,400 ไมล์ การแก้ปัญหาของทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของรัสเซียในการเข้าถึงทะเลน้ำอุ่นโดยการใช้กำลังทางทหารเข้านำแทนที่การใช้วิธีการทางการเมืองระหว่างประเทศปรากฏว่าล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง จนสุดท้ายรัสเซียต้องใช้ความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าทำการแก้ปัญหาทางด้านยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงทางทะเลของชาติเพื่อทดแทนโอกาสในการเข้าถึงทะเลน้ำอุ่นของรัสเซีย เช่น การพัฒนาศักยภาพของเรือดำน้ำแข็ง การพัฒนาเพื่อเพิ่มระยะยิงของอาวุธปล่อย และขีดความสามารถของการปฏิบัติการใต้น้ำของเรือดำน้ำ และนักการทหารที่ดีเยี่ยมที่จะต้องสามารถปรับยุทธวิธีในการรบทางเรือเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของยุทธศาสตร์ของชาติได้ภายใต้ข้อจำกัดที่มี

ปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นปัญหาอีกประการหนึ่งที่ทำให้รัสเซียต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดของการใช้กำลังและอาวุธเพื่อรองรับความต้องการของชาติที่ถูกชี้แนะโดยฝ่ายทหารในการแสวงหาทางออกทะเลน้ำอุ่น การสร้างกองทัพเรือที่มีขนาดใหญ่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในสามมหาสมุทรทำให้รัสเซียต้องพัฒนาฐานทัพ ท่าเรือ อุเรือ และกองเรือของตนเป็นสามเท่าของปรกติ ยังไม่รวมถึงการพัฒนาพื้นที่เส้นทางขนส่ง ระบบคมนาคม และเมืองที่เป็นที่ตั้งของฐานทัพท่าเรือเหล่านั้น ชาติพันธมิตรในพื้นที่ห่างไกลกลายเป็นสิ่งสำคัญ ความชอบธรรมในการเคลื่อนย้ายกำลังและการมีกำลังทางเรือในพื้นที่ห่างไกล

ควรจะต้องไม่เป็นการสร้างความรู้สึกถึงการคุกคาม แต่ขนาดของกำลังที่มีก็ต้องเพียงพอต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลด้วยเช่นกัน แนวความคิดในการควบคุมการใช้กำลังและอาวุธในพื้นที่ห่างไกลหรือแม้แต่พื้นที่ทางยุโรปของรัสเซียเอง จึงมีความจำเป็นต้องมีการควบคุมอย่างใกล้ชิดไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกคุกคามจนเป็นเหตุให้เกิดการรบทางเรือในอดีตที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชั่วอำนาจทางทะเลของโลก (Martin J. Dougherty, n.d.) เช่น Battle of Tsushima ซึ่งกองเรือของรัสเซียต้องเดินทางกว่าครึ่งโลกเพื่อทำการรบกับกองทัพเรือญี่ปุ่นและต้องประสบความพ่ายแพ้ ตัวอย่างของรัสเซียกับปัญหาทางออกทะเลน้ำอุ่นเป็นกรณีศึกษาที่ดีสำหรับฝ่ายการเมืองกับแนวคิดในการใช้กำลังทางทหาร (ทางเรือ) ในกิจการความสัมพันธ์ความสัมพันธระหว่างประเทศ

Michael Walzer (n.d.) ได้อธิบายแนวความคิดของสงครามที่ชอบธรรม (Just War) และสงครามที่ไม่ชอบธรรม (Unjust War) ไว้ว่าเป็นแนวคิดที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความมุ่งประสงค์ของการใช้กำลังทางทหารและอาวุธ เหตุทางศีลธรรมและจริยธรรมในการใช้กำลังและใช้อาวุธของรัฐในการเข้าสู่ความขัดแย้งหรือการขัดกันด้วยอาวุธ มีความสำคัญเท่าๆ กับการกำหนดยุทธวิธี ระดับความรุนแรง และขนาดของกำลัง การกำหนดเป้าหมายและชนิดของอาวุธที่จะใช้ในความขัดแย้ง ในปัจจุบันยังรวมถึง

การยุติของสงครามบนพื้นฐานของความชอบธรรม แนวคิดของกัมจัดเหตุที่แท้จริงของความขัดแย้ง และการป้องกันมิให้ความขัดแย้งกลับมาเกิดขึ้นอีก แนวคิดทั้งหมดนี้ผ่านออกมาสู่หลักการของ Jus Ad Bellum หรือหลักความชอบธรรมในการใช้กำลัง Jus In Bello หรือหลักของการใช้กำลังและใช้อาวุธในระหว่างสงคราม และ Just Post Bellum หรือหลักของการยุติสงครามหรือความขัดแย้งอย่างชอบธรรม หลักกฎหมายสามขาของ การขัดกันด้วยอาวุธเป็นสิ่งที่คู่สงครามต้องยึดถือปฏิบัติเพื่อให้การขัดกันด้วยอาวุธนั้นมีความชอบธรรม (Justified act of war) และสามารถที่จะยอมรับได้ในกิจการระหว่างประเทศ (Guthrie, Charles and Quinlan, Michael, 2007)

การที่จะทำให้สงครามหรือการขัดกันด้วยอาวุธมีความชอบธรรม เพียงการเข้าสู่ความขัดแย้งตามหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย (Jus Ad Bellum) แต่เพียงอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและการใช้อาวุธเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธด้วย (Jus In Bello) นอกจากนั้นเมื่อสงครามหรือความขัดแย้งนั้นสิ้นสุดลงเนื่องจากความเพริ้งพริ้วจันนำไปสู่ความปราชัยของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ความขัดแย้งนั้นจะต้องสิ้นสุดลงด้วยความเป็นธรรมของทั้งสองฝ่าย โดยทั้งสองฝ่ายจะต้องสามารถดำรงตนอยู่ในฐานะของสถานะของรัฐได้และไม่เป็นการกระทำของฝ่ายที่ชนะเพื่อเหยียบย่ำซ้ำเติมผู้ปราชัย การที่ผู้ชนะไม่สามารถครองตนและควบคุมการใช้กำลังตั้งแต่เริ่มต้นการขัดกันด้วยอาวุธจนถึงจุดสิ้นสุดของสงครามนั้นทำให้ภาพของชัยชนะแปดเปื้อนไปด้วยมลทินเสมือนดังเป็นผู้พ่ายแพ้เสียเอง

Clausewitz (1989) ได้แนะนำฝ่ายทหารไว้ว่าการใช้กำลังและการใช้อาวุธในการปฏิบัติการทางทหารจะต้องใช้ให้เต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่สามารถที่จะกระทำได้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติในการทำสงคราม แต่จะต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธซึ่งเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่การเริ่มต้นการใช้กำลังในระหว่างการใช้กำลัง จนถึงการสิ้นสุดการใช้กำลังในการขัดกันด้วยอาวุธ กฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธจึงเป็นหัวใจสำคัญในการควบคุมรัฐฝ่ายการเมือง และฝ่ายทหาร มิให้ถูกล่อลวงให้ขับเคลื่อนไปตามกิริยาของการทำลายล้าง อันเป็นธรรมชาติแต่กำเนิดของสงคราม

การตีความและการใช้กฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธนั้นไม่ใช่เพียงแค่การตีความตามตัวบทกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องนำขีดความสามารถในทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางทหารของรัฐที่จะต้องนำมาใช้เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ตามข้อจำกัดทางกฎหมายมาคำนึงด้วย จากบทเรียนของกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธตั้งแต่กฎหมายทรัพย์สินเชลย (Prize Law) มาจนถึงกฎหมายจารีตประเพณีของการรบทางเรือในสมัยใหม่ เช่น คู่มือซานริโม ว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรบทางเรือ 1994 (Treaties, States Parties and Commentaries, 1994) จะเห็นได้ว่าสภาวะแวดล้อมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม รวมทั้งแนวคิดทางยุทธวิธีในการปฏิบัติการทางทหารล้วนมีส่วนสำคัญในการพัฒนา ตีความ และการนำมาประยุกต์ใช้ของกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ

ในระบบของการประยุกต์ใช้ การตีความ และการพัฒนาทางกฎหมายนั้น ฝ่ายทหาร ฝ่ายการเมือง นักกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ และนักวางแผนทางทหาร ล้วนแต่มีส่วนสำคัญ ในการทำให้การขัดกันด้วยอาวุธนั้นเป็นไปตามหลักการของกฎหมายและมีความชอบธรรม ศาลจะมีส่วนสำคัญก็ต่อเมื่อสงครามหรือความขัดแย้งนั้นได้สิ้นสุดลงแล้ว ศาลจึงเข้ามามีส่วนในการพิจารณาว่านโยบาย

ในการเข้าสู่สงครามโดยฝ่ายการเมืองนั้นมีความชอบธรรมหรือไม่ รวมทั้งการพิจารณากำหนดเป้าหมาย การใช้กำลังและการใช้อาวุธของฝ่ายทหารมีความสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธหรือไม่

Kaplan, Morton A. and Katzenbach, Nicholas deB. (1961) ได้อธิบายว่ากฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธประกอบด้วยกฎหมายและยุทธวิธีในการขัดกันด้วยอาวุธที่ผูกมัดคู่สงครามให้ต้องยึดถือและปฏิบัติ เพื่อที่จะควบคุมธรรมชาติของสงครามและจำกัดความเสียหาย นอกจากนี้ยังกำหนดถึงบทบาทของฝ่ายเป็นกลางในสงคราม พร้อมทั้งสิทธิและหน้าที่ของคู่สงครามในการขัดกันด้วยอาวุธต่อกันและต่อชาติเป็นกลางอันจะล่วงละเมิดไม่ได้

2. กรณีศึกษาของกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธและสงครามทางเรือ

กฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธนั้นมีวิวัฒนาการที่ต่อเนื่องยาวนาน โดยวิวัฒนาการของตัวกฎหมายอยู่ในความสนใจของนักการเมือง นักกฎหมาย และนักการทหารมาโดยตลอด วัตถุประสงค์สำคัญของกฎหมายสงครามมุ่งเน้นไปที่การทำให้สงครามเกิดความชอบธรรม ลดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อเอื้อต่อการฟื้นฟูของผู้อยู่อาศัยในสังคมและสภาวะแวดล้อม รวมทั้งสิ่งจำเป็นในการดำรงอยู่ของทางสังคม ซึ่งเจตนารมณ์ดังกล่าวนี้ขัดต่อธรรมชาติที่แท้จริงของสงครามเอง กฎหมายสงครามควบคุมการตัดสินใจในการใช้กำลังในกิจการระหว่างประเทศหรือเพื่อวัตถุประสงค์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมทั้งควบคุมการใช้อาวุธและการพิจารณากำหนดเป้าหมายในการโจมตีด้วยอาวุธ ศักยภาพทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของรัฐจึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะทำให้รัฐคู่สงครามสามารถที่จะเลือกใช้อาวุธที่เคยถูกห้ามตามกฎหมายหรือสามารถเลือกทำการโจมตีต่อเป้าหมายบางอย่างที่ถูกห้ามตามกฎหมายได้ ตัวอย่างของกรณีนี้ได้แก่สงครามเรือดำน้ำที่เคยถูกมองว่าการรบด้วยเรือดำน้ำเป็นอาวุธของผู้ที่ไม่กล้าหาญและไม่มีความเป็นสุภาพบุรุษ

สงครามทางเรือในช่วงก่อนศตวรรษที่ 18 เป็นการรบที่เกิดขึ้นบนผิวน้ำเป็นหลัก และถูกควบคุมการรบทางเรือในการใช้อาวุธและการกำหนดเป้าหมายโดยกฎหมายทรัพย์สินเชลย (Prize Law) หลักเกณฑ์และข้อกำหนดต่างๆ ล้วนพัฒนามาจากพื้นฐานของกฎในการเข้าสู่สงครามทางบกและทำสงครามทางบกของอัศวินในยุคกลางหรือ the Chivalric Code of Conduct ภายใต้หลักการนี้เรือรบถูกถือเป็นเหมือนนักรบหนึ่งคนซึ่งเมื่อเข้าทำการสู้รบจะต้องแต่งตัวตามแบบแผนและแสดงตนพร้อมชักธงราชธานี ก่อนเริ่มการต่อสู้ นอกจากนั้นเรือรบของรัฐจะทำการรบได้ก็เฉพาะกับเรือรบชาติศัตรูเท่านั้น จะเห็นได้ว่าเรือดำน้ำเพียงเริ่มเข้าทำการรบก็ผิดต่อหลักการของการรบทางเรือในยุคนั้นแล้วเพราะไม่สามารถที่จะแสดงตนพร้อมชักธงราชธานีก่อนเข้าโจมตีเรือรบของฝ่ายศัตรูได้ อีกทั้งธรรมชาติของเรือดำน้ำคือการโจมตีจากใต้น้ำโดยปกปิดตำบลที่ของตนเอง

Lincoln Diamant (2004) ได้กล่าวถึงการรบด้วยเรือดำน้ำในสงครามประกาศอิสรภาพของสหรัฐพร้อมอธิบายถึงปัญหาและสิ่งท้าทายของเรือดำน้ำกับกฎหมายสงคราม ซึ่งเริ่มขึ้นในปี ค.ศ.1770 เมื่อนักประดิษฐ์ชาวสหรัฐชื่อ David Bushnell ได้คิดค้นระเบิดใต้น้ำขึ้นโดยระเบิดใต้น้ำนี้เคลื่อนที่ได้โดยพลังขับเคลื่อนของมนุษย์ซึ่งนั่งปั่นกังหันใบจักรอยู่ในถังทรงกลมโดยเคลื่อนที่ไปพร้อมระเบิดโดยจะนำไปใต้ท้องเรือรบทำการเจาะตัวเรือไม้ด้วยดอกสว่านและฝังระเบิดเข้าไปในตัวลำเรือเพื่อทำการจุดระเบิดทำลายเรือผิวน้ำนั้นต่อไป โดยในตอนต้นฤดูใบไม้ผลิปี ค.ศ.1776 Bushnell ได้เสนอแนวความคิดของตนให้กับพลเอก George Washington เพื่อใช้ในการป้องกัน New York และ Long Island จากการปิดล้อมทางทะเลของพลเรือเอก Richard Howe แห่งราชนาวิกโยธิน โดยพลเรือเอก Washington ได้เห็นชอบและสนับสนุน

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

เงินทุนเพื่อทำวิจัยเพิ่มเติมเพื่อเตรียมเรือดำน้ำตามความคิดของ Bushnell เพื่อเข้าทำการรบ เรือดำน้ำนี้ได้ถูกตั้งชื่อว่า Turtle อันมาจากรูปทรงที่เหมือนเต่าของเรือ เรือมีความยาว 3 เมตร สูง 1.8 เมตร และกว้าง 0.9 เมตร ตัวเรือถูกสร้างขึ้นด้วยไม้ ถูกทาและยาด้วยน้ำมันสน และมีวงแหวนรัดโดยรอบเรือ Turtle โดยหลักการแล้วนับว่าเป็นเรือดำน้ำที่สามารถเข้าทำการรบได้เป็นลำแรกในโลก เนื่องจากสามารถ ดำน้ำ เคลื่อนที่ได้ น้ำ มีปริมาณอากาศภายในเรือที่มากพอที่จะสนับสนุนให้ผู้ควบคุมเรือสามารถปฏิบัติงานใต้น้ำได้ และสามารถบรรทุกอาวุธที่สามารถใช้ต่อสู้เรือผิวน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามพลเอก Washington ไม่เคยขึ้นระวางประจำการเรือ Turtle เข้าสู่กองเรือ Continental Navy อีกทั้งรัฐสภาของทวีป (Continental Congress) ก็ไม่เคยออกหนังสือตราสารสำหรับการยึดคร่าทรัพย์สิน หรือ letter of marque and reprisal แก่เรือ Turtle หรือ Bushnell เลย เมื่อสิ้นเดือนสิงหาคม 1776 การรบที่ Long Island สิ้นสุดลงโดยการล่าถอยของพลเอก Washington ไปยัง Manhattan และกองเรือของราชนาวีอังกฤษภายใต้การนำของพลเรือเอก Howe ได้เข้าถอดสมอในอ่าว New York ต่อมาในเวลา 2300 ของวันที่ 6 กันยายน 1776 ภายใต้การอนุมัติให้เรือ Turtle เริ่มทำการเข้าโจมตีกองเรือของราชนาวีอังกฤษในอ่าว New York ของพลเอก Washington จำเอก Ezra Lee จึงได้อำสานำเรือ Turtle เข้าโจมตี HMS Eagle เรือธงของพลเรือเอก Howe ในเวลา 0100 ของวันที่ 7 กันยายน 1776 เรือ Turtle ได้ถูกนำออกไปยังอ่าว New York และมุ่งหน้าไปยัง HMS Eagle เพื่อเข้าทำการโจมตี ความพยายามในครั้งแรกไม่ประสบผลเนื่องจากไม่สามารถเจาะตัวเรือได้ ความพยายามในครั้งที่สองไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากถูกยามบนฝั่งของอังกฤษตรวจพบทำให้ต้องตัดระเบิด Torpedoทิ้ง และต่อมาระเบิดดังกล่าวเกิดระเบิดขึ้นกลางแม่น้ำ

การโจมตีด้วยเรือ Turtle เป็นการขัดต่อหลักการของการรบทางเรือในห้วงเวลานั้นอย่างชัดเจน เนื่องจากเรือ Turtle มิได้ล้อยลำแสดงตนพร้อมชักธงของ the Continental Navy ก่อนเข้าทำการโจมตี อีกทั้งเรือ Turtle ก็ไม่ได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติการทางเรือในฐานะกองเรือเอกชนหรือ Privateering ตามที่กฎหมายทรัพย์สินหรือ prize law ได้กำหนดไว้ ความสัมพันธ์ของหลักการการรบทางบกที่ถูกนำมาปรับใช้ในการรบทางเรือในห้วงเวลาดังกล่าวได้ถูกอ้างถึงโดย Mike Rindskopf (1997) ในการรบที่ Salamis (480 BCE) กฎของการรบทางบกถูกนำมาใช้ในการรบทางเรือบนดาดฟ้าของเรือรบของกรีกและเปอร์เซีย โดย Ariabignes (commander of the Persian fleet) และ Themistocles (commander of the Hellenic fleet) หลักการนี้ถูกใช้ต่อเนื่องสืบมาจนถึงการกำเนิดขึ้นของสงครามเรือดำน้ำโดยเรือ Turtle ในการรบระหว่างพลเอก Washington และพลเรือเอก Howe ในสงครามปลดปล่อยอเมริกา (American Revolutionary War)

Don Higginbotham (1983) ได้บรรยายไว้ว่าในช่วงของสงครามปลดปล่อยอเมริกา (American Revolutionary War) กองเรือ Continental Navy ของอเมริกันจัดตั้งขึ้นเมื่อ ตุลาคม 1775 เริ่มต้นโดยมีเรือคละแบบเล็กใหญ่เพียง 31 ลำเป็นเรือฟรีเกตเพียง 13 ลำ ไม่สามารถเทียบเคียงกับกองเรือของราชนาวีอังกฤษได้เลย จึงมีความจำเป็นที่รัฐทั้ง 13 จะต้องนำแนวคิดในการใช้กองเรือเอกชนหรือ Privateering มาใช้เพื่อยึดคร่าเรือรบและเรือลำเลียงของราชนาวีอังกฤษตามหลักการของกฎหมายทรัพย์สินหรือ Prize Law นั้นเอง ข้อมูลจาก 'Privateers and Mariners (2018) ยืนยันว่ามีกลาสีเรืออเมริกัน 50,000 คนเข้าทำการรบในสงครามปลดปล่อยอเมริกาในฐานะกลาสีของกองเรือเอกชน (Privateering)

McKay (1974) กล่าวว่า กองเรือเอกชน (Privateering) คือ เรือรบของเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากรัฐในการปฏิบัติการภายใต้กรอบของกฎหมายทรัพย์สินหรือ Prize Law ในการยึดคร่าเรือของฝ่ายตรงข้าม

เพื่อทำการขายเรือและสินค้าในระหว่างในศตวรรษที่ 17 และ 18 ผู้ที่ประมูลให้ราคาสูงที่สุดและภายหลังแบ่งผลประโยชน์กับรัฐผู้อนุญาตให้ปฏิบัติการภายใต้กฎหมายทรัพย์สินทะเลแล้วสามารถเก็บกำไรส่วนนั้นไว้เป็นของตนและลูกเรือได้ (Richard Pares, 1938) แนวคิดกองเรือเอกชน (Privateering) ดังกล่าวเป็นที่ยอมรับโดยกว้างขวางในยุโรปเนื่องจากกองเรือประจำหรือ Standing Navy เป็นสิ่งที่มีความแพง เฉพาะรัฐที่มั่งคั่งเท่านั้นที่สามารถคงการมีกองเรือขนาดใหญ่ ไว้ใช้ในการรบได้ นอกจากนั้นการสร้างกองเรือประจำให้มีขนาดใหญ่โดยทันทีย่อมทำได้ยาก กองเรือเอกชนหรือ Privateering จึงกลายเป็นทางออกที่ทำให้รัฐต่างๆ สามารถขยายกองทัพเรือเพื่อทำการรบในทะเลได้อย่างรวดเร็ว กฎหมายทรัพย์สินทะเลหรือ Prize Law จึงเป็นตัวอย่างที่ดีของแนวความคิดทางกฎหมายที่ถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร โดยสามารถปลดข้อจำกัดทางกฎหมายของการรบทางเรือที่ต้องทำโดยเรือรบของกองเรือประจำหรือ Standing Navy ของรัฐออกไปได้ โดยนำเรือรบเอกชนที่รัฐยอมรับเข้ามาในฐานะเรือรบสำรองหรือ Reserve Naval Force เข้าช่วยทำการรบแทน โดยเรือและประจำเรือถูกผูกมัดให้ปฏิบัติตามกฎหมายทรัพย์สินทะเลหรือ Prize Law ของรัฐเจ้าของธงนั่นเอง Reuben Elmore Stivers (1975) ยืนยันว่ามีเรือรบเอกชนไม่น้อยกว่า 800 ลำเข้าทำการรบในฐานะเรือรบสำรองหรือ Reserve Naval Force ในขณะที่กองทัพเรือของอเมริกาในระหว่างสงครามปลดปล่อยอเมริกามีเรือประจำการเพียง 198 ลำ ซึ่งในจำนวนทั้งหมดนี้ไม่มีลำไหนมีชื่อว่า Turtle เลยแม้แต่ลำเดียว คำถามที่กฎหมายสงครามจะต้องหาคำตอบให้ได้ก็คือ เรือ Turtle มีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับเรือรบของราชนาวิกอังกฤษ เรือรบของกองทัพเรืออเมริกันหรือไม่ เรือ Turtle มีสถานะของเรือรบเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้ยึดคร่าเรือและยึดทรัพย์สินทะเลได้หรือไม่ หากย้อนกลับไปยังกฎหมายเทียบเคียงที่สามารถนำมาใช้กับการรบทางเรือในทะเลได้ก็คือ ระเบียบของราชนาวิกอังกฤษในช่วงปี ค.ศ. 1661 (The 1661 British naval regulation) ซึ่งระเบียบดังกล่าวได้กล่าวถึงเรือรบเอกชนและสิทธิในการยึดคร่าทรัพย์สินทะเล พร้อมระเบียบปฏิบัติที่เรือรบและเรือรบเอกชนสังกัดราชนาวิกอังกฤษที่ต้องปฏิบัติในการรบในทะเล นอกจากนั้นเพื่อรองรับสิทธิดังกล่าว รัฐบาลอังกฤษจึงได้จัดตั้งศาลทรัพย์สินทะเลขึ้นโดยอาศัยอำนาจจากกฎหมายทรัพย์สินทะเลในการรบทางเรือ ปี ค.ศ. 1664 (the Naval Prize Act of 1664) อังกฤษยึดถือหลักกฎหมายทรัพย์สินทะเลและแนวทางการปฏิบัติของกฎหมายเป็นหลักและแนวทางสำคัญของการปฏิบัติการรบในทะเล ซึ่งหลักการในลักษณะเดียวกันนี้ได้เกิดขึ้นทั่วไปในยุโรปและถือเป็นกฎหมายจารีตประเพณีที่คู่สงครามต้องปฏิบัติในการรบทางทะเล

เมื่อเรือ Turtle ไม่ได้เป็นเรือรบที่ขึ้นระหว่างประจำการในกองทัพเรืออเมริกันหรือเรือรบเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลอเมริกันในการยึดคร่าเรือรบของอังกฤษแล้วนั้น เรือ Turtle จึงคงเหลือเพียงสถานะเดียวที่ปรากฏตามคำจำกัดความของกฎหมายทรัพย์สินทะเลในเวลานั้นซึ่งก็คือเรือโจรสลัด หรือ Pirate Ship/Vessel นั่นเอง หากเรือ Turtle และผู้ควบคุมเรือคือ Ezra Lee ถูกจับกุมเรือและผู้ควบคุมเรือย่อมอยู่ในฐานะของโจรสลัดซึ่งจะต้องถูกลงโทษสถานเดียวคือประหารชีวิตโดยการแขวนคอและเรือ Turtle จะต้องถูกทำลาย กฎหมายทรัพย์สินทะเลและหลักการของกฎหมายดังกล่าวจึงถูกนำมาใช้ในสถานะระเบียบของราชนาวิกหรือกองทัพเรือว่าด้วยการรบในทะเลมาอย่างยาวนาน สิ่งที่ต้องพึงระวังเมื่อกล่าวถึงกฎหมายทรัพย์สินทะเลก็คือกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายภายในประเทศของรัฐเจ้าของเรือรบที่นำมาใช้เป็นหลักในการพิจารณาความชอบธรรมในการที่เรือรบของรัฐนั้นเองเข้ายึดคร่าเรือรบของชาติศัตรูในการรบทางทะเล กระนั้นก็ดีหลักการของกฎหมายทรัพย์สินทะเลได้กลายเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศสืบมา จากกรณีศึกษาของเรือ Turtle จะพบว่าหลักการของกฎหมายจารีตประเพณีว่า

ด้วยการรบทางเรือในช่วงสงครามประกาศอิสรภาพของอเมริกันไม่สามารถนำมาปรับใช้กับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางทหารเช่นเรือดำน้ำในเวลานั้นได้อย่างทันที่ เรือดำน้ำจึงกลายเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือกฎหมายและกลายเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและรัฐมหาอำนาจทางทะเลพยายามที่จะห้ามมิให้รัฐต่างๆ นำมาใช้ อย่างไรก็ตามเรือดำน้ำเป็นอาวุธที่รัฐที่มีได้เป็นมหาอำนาจทางทะเลนิยมใช้ต่อต้านเรือผิวน้ำ และป้องกันฝั่งของตนจากการปิดล้อมทางทะเล หลักการสำคัญที่รัฐมหาอำนาจทางทะเลพยายามกดดันให้เรือดำน้ำกลายเป็นสิ่งที่ต้องห้ามในการรบทางเรือก็คือ การที่เรือดำน้ำเป็นอาวุธของผู้ซัดเมื่อจะเข้าทำการรบไม่ลอยลำซึ่งทรงราชวินีและเข้าทำการรบอย่างเปิดเผย ธรรมชาติของเรือดำน้ำก็คือการโจมตีเรือรบอื่นโดยที่เรือรบที่ตกเป็นเป้าหมายนั้นไม่สามารถตรวจพบและต่อต้านการโจมตีของเรือดำน้ำได้เลย หากเรือดำน้ำไม่สามารถโจมตีในลักษณะดังกล่าวได้ไม่ว่าเป็นเพราะเรือดำน้ำไม่มีศักยภาพในการรบใต้น้ำหรือถูกบังคับตามกฎหมายให้ไม่สามารถทำการรบใต้น้ำได้ เรือดำน้ำก็จะมีประโยชน์เพียงแค่เรือหาข่าวเท่านั้นเองไม่มีคุณค่าในฐานะเรือรบหลักของกองทัพเรือ

ปัญหาของเรือดำน้ำเป็นปัญหาทางกฎหมายที่สืบเนื่องยาวนานมาเป็นศตวรรษ ฝ่ายของผู้ที่สนับสนุนการใช้เรือดำน้ำอ้างถึงความจำเป็นในการมีเรือดำน้ำในการรักษาฝั่งและต่อต้านการปิดล้อมทางทะเลของรัฐอื่น โดยฝ่ายที่ไม่สนับสนุนเรือดำน้ำก็อ้างว่าเรือดำน้ำเป็นอาวุธที่ถูกห้ามตามหลักการของกฎหมายและรัฐต่างๆ ควรที่จะปฏิเสธการนำมาใช้ การใช้เรือดำน้ำในช่วงท้ายศตวรรษที่ 19 จึงเป็นการใช้เพื่อป้องกันการปิดอ่าวและป้องกันฝั่งเป็นหลัก มากกว่าที่จะนำไปใช้ในการรบแบบกองเรือ (Fleet Battle) หรือเป็นส่วนหนึ่งของกองเรือ (J.A. Hall, 1914) กฎหมายหลักๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรบทางเรือในช่วงนี้ได้แก่ the Declaration of Paris, the Geneva Convention, and the third Hague convention of 1899 ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ล้วนพัฒนาหรือได้รับอิทธิพลแนวความคิดมาจากหลักของอัศวินและกฎหมายทรัพย์สินซึ่งล้วนยืนยันหลักการของการแสดงตัวก่อนเข้าทำการรบและจะต้องรบโดยเปิดเผย ซึ่งแนวคิดของกฎหมายจารีตประเพณีเหล่านี้ล้วนขัดกับธรรมชาติที่แท้จริงของเรือดำน้ำซึ่งถูกออกแบบมาให้ซ่อนตัวในการเข้าโจมตีและไม่เปิดโอกาสให้อีกฝ่ายต่อสู้หรือหลบหนี การปฏิบัติตามกฎหมายจารีตประเพณีเหล่านี้จึงเท่ากับบังคับให้ผู้ควบคุมเรือดำน้ำกระทำการถึงตายโดยที่ไม่มีความจำเป็น ไม่มีกฎหมายจารีตประเพณีใดๆ รวมทั้งหลักการทางศีลธรรมใดๆ (Moral Code of Conduct for soldier or Chivalric code of conduct for knight) บังคับให้ทหารที่เข้าทำการรบต้องตายในทุกครั้งที่ทำการรบ กฎหมายจารีตประเพณีเหล่านี้จึงล้วนถูกปรับใช้โดยเหล่านักกฎหมายที่ปราศจากความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางอาวุธและข้อจำกัดของอาวุธเหล่านั้น อย่างไรก็ตามวิวัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรบทางเรือ เช่น the Declaration of Paris 1856 ได้ส่งผลต่อกฎหมายสงครามว่าด้วยการรบทางเรือในภายหลัง เช่น การกำจัดสิทธิของรัฐในการอนุญาตให้กองเรือของเอกชนทำการยึดคร่าในทะเล (Abolish privateering) เรือที่จะทำการรบในทะเลโดยติดอาวุธได้จะต้องเป็นเรือรบที่มีการขึ้นระวางประจำการในกองเรือประจำการของรัฐคู่สงคราม อย่างไรก็ตามการยึดคร่าทรัพย์สินในทะเลยังคงสามารถที่จะกระทำได้โดยจะต้องเป็นเรือรบของรัฐเท่านั้น

ในระหว่างที่สงครามโลกครั้งที่ 1 ดำเนินไป เหตุการณ์การจมเรือ RMS Lusitania นอกฝั่งไอร์แลนด์ในสงครามโลกครั้งที่ 1 จนเป็นเหตุให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาในสงครามนี้ ได้ก่อให้เกิดการโต้เถียงกันทางกฎหมายโดย A. Pearce Higgins Defensively-Armed Merchant Ships and Submarine Warfare (1917) ได้เริ่มการรบทางกฎหมาย (Waging of Lawfare) ขึ้นระหว่างนักกฎหมายของอังกฤษและนักกฎหมายของเยอรมัน (Professor A. Pearce Higgins of Cambridge, และ Professor Jonkheer W.J.M. von

Eysinga of the University of Leyden) ในเรื่องสิทธิในการใช้เรือสินค้าติดอาวุธของอังกฤษและสงครามเรือดำน้ำของราชนาวิกโยธิน ซึ่งโดยข้อเท็จจริงของกฎหมายจารีตประเพณีในเวลานั้น เรือสินค้าติดอาวุธและเรือดำน้ำ ล้วนถูกห้ามในการใช้สนับสนุนการรบในทะเล ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากประวัติศาสตร์การรบทางเรือในสงครามโลกครั้งที่ 1 พบว่าฝ่ายอังกฤษใช้เรือสินค้าติดอาวุธในการล่อเรือดำน้ำให้เข้ามาติดกับและทำลายเรือดำน้ำเหล่านั้น ในขณะที่เรือดำน้ำของฝ่ายเยอรมันล่อลวงเพื่อแสดงตัวก่อนโจมตีเรือสินค้าอังกฤษ จนในที่สุดฝ่ายเยอรมันก็เลือกเข้าทำการโจมตีเรือสินค้าของอังกฤษโดยไม่แสดงตน การรบทางเรือในสงครามโลกครั้งที่ 1 จึงมุ่งใช้เรือดำน้ำเพื่อมุ่งไปที่การปฏิบัติการทางเรือเพื่อสร้างความกองเรือลำเลียงของรัฐคู่สงคราม และไม่เคยมีการรบทางเรือในสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยใช้เรือดำน้ำเป็นส่วนหนึ่งของกองเรือ (Fleet Battle) อย่างไรก็ตามแม้เรือดำน้ำจะถูกจำกัดบทบาทเพียงแค่การป้องกันฝั่งและการล่าทำลายเรือสินค้าของฝ่ายข้าศึก จากข้อมูลเชิงสถิติของ U-Boat.net' (Ships hit during WWI, Ship losses by month' accessed on 17 November 2018) พบว่าเรือดำน้ำของเยอรมันในช่วง 9 เดือนแรกของสงครามโลกครั้งที่ 1 ได้จมเรือรบของอังกฤษ 9 ลำ และเรือสินค้าอีก 4 ลำ เป็นจำนวน 64,163 ตัน ลงสู่ก้นทะเลพร้อม 2,898 ชีวิต โดยในจำนวนนี้ไม่มีพลเรือนเลยแม้แต่คนเดียว หากมองในแง่ของเจตนารมณ์ของกฎหมายสงครามแล้วการที่ทหารฆ่าทหารในการรบย่อมเป็นเรื่องปกติหากการทำลายล้างนั้นเกิดขึ้นจากการรบที่ชอบธรรมตามกฎหมาย

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 และสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เกิดความพยายามครั้งสำคัญในการจำกัดการแข่งขันด้านกำลังทางเรือและการใช้เรือดำน้ำในการรบทางทะเล ในปี 1930 the London Naval Treaty ได้ถูกลงนามโดยสหราชอาณาจักร จักรวรรดิญี่ปุ่น ฝรั่งเศส อิตาลี และสหรัฐอเมริกา จากนั้นที่ Documents of the London Naval Conference, 1930 ประเทศสหรัฐอเมริกาเสนอให้จำกัดเรือดำน้ำที่ใช้ในการรบออกไปหรือต้องจำกัดให้ปฏิบัติการรบในทะเลโดยใช้หลักการเดียวกับเรือผิวหน้าที่ต้องแสดงตนและชักธงราชนาวิกโยธินเข้าทำการรบ ซึ่งต่อมาหลักการนี้ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 22 ของ Treaty for the Limitation and Reduction of Naval Armaments, London, 22 April 1930 ว่า

“1 In their action with regard to merchant ships, submarines must conform to the rules of International Law to which surface vessels are subject. 2 In particular, except in the case of persistent refusal to stop on being duly summoned, or of active resistance to visit or search, a warship, whether surface vessel or submarine, may not sink or render incapable of navigation a merchant vessel without having first placed passengers, crew and ship's papers in a place of safety. For this purpose the ship's boats are not regarded as a place of safety unless the safety of the passengers and crew is assured, in the existing sea and weather conditions, by the proximity of land, or the presence of another vessel which is in a position to take them on board. The High Contracting Parties invite all other Powers to express their assent to the above rules.”

อย่างไรก็ตาม 1930 the London Naval Treaty ไม่ได้ถูกให้สัตยาบันโดยฝรั่งเศส และอิตาลี ในระยะเวลาที่กำหนดคือ ปี ค.ศ.1936 เพื่อให้มาตรการบางอย่างที่ถูกกำหนดขึ้นโดย 1930 the London Naval Treaty มีผลบังคับต่อไป Procès-verbal ได้ถูกส่งออกไปโดยรัฐบาลอังกฤษในวันที่ 6 พฤศจิกายน 1936 อ้างถึงกฎของการรบของเรือดำน้ำที่ถูกกำหนดไว้ในส่วนที่ 4 ของ the Treaty of London เมื่อ 22 เมษายน 1930 ณ กรุงลอนดอน เพื่อยืนยันว่าหลักการของกฎหมายดังกล่าวยังคงมีผลผูกพันต่อไป

โดยไม่มีระยะเวลา Procès-verbal relating to the Rules of Submarine Warfare set forth in Part IV of the Treaty of London of 22 April 1930 กำหนดไว้ว่า

“(1). In their action with regard to merchant ships, submarines must conform to the rules of international law to which surface vessels are subject.

(2). In particular, except in the case of persistent refusal to stop on being duly summoned, or of active resistance to visit or search, a warship, whether surface vessel or submarine, may not sink or render incapable of navigation a merchant vessel without having first placed passengers, crew and ship's papers in a place of safety. For this purpose the ship's boats are not regarded as a place of safety unless the safety of the passengers and crew is assured, in the existing sea and weather conditions, by the proximity of land, or the presence of another vessel which is in a position to take them on board.”

จากบทบัญญัติดังกล่าวส่งผลให้เรือดำน้ำเมื่อจะเข้าทำการรบในทะเลจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายสงครามที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ 1936 Procès-verbal จึงกลายมาเป็นประเด็นสำคัญในการรบทางทะเลในสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อกองเรือดำน้ำของเยอรมันเข้าทำการรบในการยุทธ์ที่มหาสมุทรแอตแลนติก (Battle of Atlantic) ฝ่ายสัมพันธมิตรได้กล่าวอ้างว่ากองเรือของเยอรมันเริ่มทำการรบโดยใช้ยุทธวิธี Unrestricted Submarine Warfare ในการจมเรือ SS Athenia เมื่อ 3 กันยายน 1939 โดยเรือ U-30 ภายใต้การควบคุมของ นาวาตรี Fritz-Julius Lemp โดยไม่มีการแจ้งเตือนก่อนมาโจมตีและไม่มีการแสดงตนตามที่ 1936 Procès-verbal (1936 Submarine Protocol) ได้กำหนดไว้ จากกรณีดังกล่าวเมื่อสิ้นสุดสงครามเหตุการณ์การจมเรือ SS Athenia ถูกนำมาใช้เป็นหลักฐานของการละเมิดกฎหมายสงครามโดยการใช้ Unrestricted Submarine Warfare ของ จอมพลเรือ Karl Dönitz ใน Nizkor Project, 'The Nizkor Project: Judgment, The Defendants: Doenitz' ได้ระบุถึงการพิจารณาคดีอาชญากรรมสงครามของ จอมพลเรือ Karl Dönitz ที่ Nuremberg ไว้อย่างละเอียด อย่างไรก็ตามประเด็นที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับ Unrestricted Submarine Warfare อย่างจริงจังก็คือฝ่ายพันธมิตร เช่น สหรัฐอเมริกาเองก็ใช้มาตรการ Unrestricted Submarine Warfare กับญี่ปุ่นโดยทันทีที่ถูกโจมตีที่ Pearl Harbor เมื่อ 7 ธันวาคม 1941 ด้วยเช่นกัน หากพิจารณาเผินๆ แล้ว พลเรือเอก Chester Nimitz ก็น่าจะต้องถูกนำตัวขึ้นศาลอาชญากรรมสงครามด้วยเช่นกันเพราะการสั่งใช้มาตรการ Unrestricted Submarine Warfare กับญี่ปุ่นซึ่งเป็นการขัด 1936 Procès-verbal (1936 Submarine Protocol) ด้วยเช่นกัน หากพิจารณาประเด็นในการต่อสู้ของฝ่ายสหรัฐและฝ่ายเยอรมัน ในการใช้ Unrestricted Submarine Warfare กับฝ่ายตรงข้ามในสงครามแล้วนั้นจะพบว่าการใช้มาตรการ Unrestricted Submarine Warfare ของกองทัพเรือเยอรมันนั้นขาดความชอบธรรมเนื่องจากเยอรมันเป็นรัฐที่เริ่มเข้าสู่สงครามเองในขณะที่ Unrestricted Submarine Warfare ของกองทัพเรือสหรัฐนั้นเป็นการตอบโต้โดยใช้กำลัง (Retaliation and Reprisal) ต่อการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของญี่ปุ่นซึ่งก็คือ การโจมตี Pearl Harbor อย่างไรก็ตามหลักการของการตอบโต้โดยใช้กำลัง (Retaliation and Reprisal) จะต้องกระทำภายใต้ความได้สัดส่วนและความจำเป็นของสถานการณ์

ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามกฎหมายสงครามก็ยังคงถูกนำมาใช้ในการควบคุมการรบทางเรืออย่างต่อเนื่อง แม้กระทั่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การรบทางเรือขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาของการใช้เรือดำน้ำในการรบทางเรือก็คือสงคราม Falkland ระหว่างอังกฤษและอาร์เจนตินาในปี 1982 กฎหมายสงครามว่าด้วยการรบทางเรือที่เกี่ยวข้องกับการใช้เรือดำน้ำก็ยังคงถูกนำมาใช้อ้างอิงโดยฝ่ายอาร์เจนตินาในการจมของเรือ ARA General Belgrano โดยเรือดำน้ำ HMS Conqueror เมื่อ 2 พฤษภาคม 1982 ตามรายงานของ BBC ('On this day 1950-2005, May 2, 1982: British sub sinks Argentine cruiser') แม้เทคโนโลยีหลังสงครามโลกทั้ง 2 ครั้งจะช่วยให้เรือดำน้ำมีศักยภาพในการจำแนกเสียงใบจักรและตรวจสอบกับคลังบันทึกเสียงของเรือ จนมั่นใจได้ว่าเรือรบดังกล่าวคือเรืออะไรของชาติอะไร วิวัฒนาการของการอำนวยความสะดวก แนวคิดในการประกาศพื้นที่การรบทางเรือได้มีวิวัฒนาการมากยิ่งขึ้น อังกฤษได้มีการประกาศเขตควบคุมเฉพาะการปฏิบัติการทางเรือหรือ Maritime Exclusion Zone ในบริเวณพื้นที่ 200 ไมล์รอบเกาะ Falkland เพื่อให้เรือต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องหลบหลีกออกไป เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของเทคโนโลยีและข้อเท็จจริงเรื่องพื้นที่แล้วจะพบว่า การจมเรือ ARA General Belgrano โดยเรือดำน้ำ HMS Conqueror ของอังกฤษนั้นเป็นการโจมตีของเรือดำน้ำที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ 1936 Procès-verbal (1936 Submarine Protocol) เทคโนโลยีใช้เวลา 46 ปี ในการไล่พัฒนาติดตามแนวความคิดทางกฎหมายเพื่อพิสูจน์ว่าเทคโนโลยีสามารถทำให้เรือดำน้ำกลายเป็นอาวุธที่สามารถยอมรับได้ว่าสามารถใช้ในการรบทางเรือได้อย่างชอบธรรม

3. สถานการณ์บังคับใช้ของกฎหมายสงครามว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธในทะเลในปัจจุบัน

คู่มือซานรีโม 1994 (San Remo Manual on International Law Applicable to Armed Conflicts at Sea, 12 June 1994) เป็นคู่มือของการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรบทางเรือในปัจจุบัน มันถูกร่างขึ้นโดยผู้ชำนาญการด้านกฎหมายสงคราม ว่าด้วยการรบทางเรือและนักปฏิบัติการทางเรือ ซึ่งเป็นการชำระแนวความคิดทางกฎหมายของกฎหมายจารีตประเพณีกับการปรับใช้กับการปฏิบัติการทางทหารในการรบทางเรืออย่างจริงจัง คู่มือซานรีโม 1994 กำหนดให้รัฐคู่สงครามนำกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธมาใช้โดยทันทีที่การขัดกันด้วยอาวุธเริ่มต้นขึ้น “The parties to an armed conflict at sea are bound by the principles and rules of international humanitarian law from the moment armed force are used.” คู่มือซานรีโม 1994 ได้คำนึงถึงขีดความสามารถของเทคโนโลยีของสงครามกับการปฏิบัติการทางทหาร ในปัจจุบันผู้บังคับการเรือดำน้ำถูกขอให้ตรวจจับและพิสูจน์ทราบเป้าหมายก่อนการใช้อาวุธโดยมิได้บังคับให้ต้องลอยลำและแสดงธงก่อนการเข้าโจมตีอีกต่อไป การโจมตีจะต้องคำนึงถึงความเสียหายข้างเคียง (Collateral Damage) ไม่ว่าจะอย่างไรการรบทางเรือจะต้องคำนึงถึงกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ ไม่ว่าการรบนั้นจะเกิดขึ้นอีกกี่ปีข้างหน้า เทคโนโลยีและการปรับใช้กฎหมายจะต้องเดินคู่กันไปเสมอ และอย่างที่ Plato กล่าวไว้ “Only the dead have seen the end of war”

4. บรรณานุกรม

Carl Von Clausewitz. (1989). **On War: Reprint edition**. Princeton University Press: New Jersey.

Don Higginbotham. (1983). **The War of American Independence: Military Attitudes, Policies, and Practice**. Lebanon, New Hampshire: Northeastern University Press
Documents of the London Naval Conference. (1930). London Conference.

Guthrie, Charles and Quinlan Michael. (2007). "The Structure of the Tradition". *Just War: The Just War Tradition: Ethics in Modern Warfare*. United Kingdom: Bloomsbury Publishing PLC.

International Committee of Red Cross, TREATIES AND STATES PARTIES TO SUCH TREATIES, San Remo Manual on International Law Applicable to Armed Conflicts at Sea, 12 June 1994, Retrieved on 7 November 2018, from <https://bit.ly/3aU3iO5>

International Committee of Red Cross, TREATIES AND STATES PARTIES TO SUCH TREATIES, Procès-verbal relating to the Rules of Submarine Warfare set forth in Part IV of the Treaty of London of 22 April 1930. London, 6 November 1936. Rules 1 and 2, Retrieved 15 November 2018, from <https://bit.ly/2W8zQzU>

J.A. Hall. (1914). **The law of Naval Warfare**. London: Chapman & Hall.

Kaplan, Morton A. and Katzenbach, Nicholas deB. (1961). **The Political Foundations of International Law**. New York: John Wiley & Sons, Inc.

Lincoln Diamant. (2004). **The Fight for the River in the American Revolution**. New York: Fordham University Press.

Martin J. Dougherty. (n.d.). **100 Battles, Decisive Battles that Shaped the World**. Parragon Books.

Michael Walzer. (n.d.). **Just and Unjust Wars, A Moral Argument with Historical Illustrations**, 5th Edition. Basic Books Classic.

McKay. (1974). **Mark Mayo Boatner III Encyclopedia of the American Revolution**. New York. Nizkor Project, **The Nizkor Project: Judgment, The Defendants: Doenitz**. Retrieved 10 November 2018, from <https://bit.ly/2TQtLqj>

On this day 1950-2005, May 2, 1982: British sub sinks Argentine cruiser' (BBC News report). Retrieved 10 November 2018, from <https://bbc.in/2wUnTmL>

Paducah. (1997). **Mike Rindskopf Steel Boats, Iron Men: History of the U.S. Submarine Force**: Turner Publishing.

Privateers and Mariners in the Revolutionary War. Retrieved 12 November 2018, from <http://www.usmm.org/revolution.html>

Richard Pares. (1938). **Colonial Blockade and Neutral Rights**. Oxford: Clarendon Press.

Stevens and Sons Limited. (1917). **A. Pearce Higgins Defensively-Armed Merchant Ships and Submarine Warfare**. London: N.P.

Ships hit during WWI, Ship losses by month. Retrieved 18 November 2018, from <https://bit.ly/2W8zQzU>

The Russian Quest for Warm Water Ports. Retrieved on 13/09/2018, from <https://bit.ly/2QfJmxv>

Treaties, States Parties and Commentaries, ICRC INTERNATIONAL COMMITTEE OF THE RED CROSS. (1994). **San Remo Manual on International Law Applicable to Armed Conflicts at Sea**, retrieved on 17 September 2018, from <https://bit.ly/2QfJmxv>

Treaty for the Limitation and Reduction of Naval Armaments, (Part IV, Art. 22, relating to submarine warfare). London, 22 April 1930, Retrieved on 5 September 2018, from <https://bit.ly/2OC3N6F>

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562